

HELSINGISSÄ TIEDETAAN:

Pääministeri Khrushchev lähtee kohta Amerikkaan

HELSINKI (SS) — Neuvostoliiton pääministeri Khrushchev matkustanee Yhdysvaltoihin ja tavannee presidentti L. B. Johnsonin, mikäli tämä tulee valituksi. Mainitaan, että matka tapahtuisi ensi vuoden alussa ennen pääministeri Khrushchevin vierailua Länsi-Saksaan tai mahdollisesti jo YK:n yleiskokouksen yhteydessä tämän vuoden marraskuussa. Nämä tiedot on Lontoossa ilmestyvän tunnetun Observer-lehden diplomaattitoimittaja Robert Stephens saanut Helsingistä "asioista hyvin perillä olevilta suomalaisilta huomioitsijoilta" vieraillessaan maassamme viime viikolla.

Toimittaja Stephensin kirjoituksen mukaan Khrushchevin vierailu olisi ensimmäinen tärkeä askel uusien sopimusten aikaansaamiseksi Amerikan ja Venäjän kesken, mikä kehitys viivästy presidentti Kennedyn kuoleman jälkeen samoin kuin siitä syystä, että Neuvostoliiton ja Kiinan ristiriita on syventynyt.

Tiedon mukaan ehtona tapaamiselle on kuitenkin, että Yhdysvallat ei painostaisi YK:n yleiskokousta kumoamaan Neuvostoliiton äänestysvoimaa tämän kieltäytyä suorittamasta osuuttaan YK:n rauhanturvajoukkojen kustannuksista. Toimittaja Stephensin suomalaisista lähteistä, keitä nämä sitten ovatkin, saamen tietojen mukaan Neuvostoliitto ei suostu kompromissiin turvajoukkojen kustannusjakamisesta, koska se on tärkeä YK:n turvallisuusneuvoston toimivaltaa ja veto-oikeuden laajuutta koskeva periaate.

Robert Stephens on Suomessa tavannut myös kansanedustaja Hertta Kuusisen, joka kertoi hänelle olevan mahdollista että Kiinan kommunistinen puolue yrittäisi muodostaa uuden kommunistisen internationaalin, mutta sitä tuskin kannattaisivat monetkaan eurooppalaiset kommunistit, eikä kiinalaisilla liioin ole paljon kannatusta Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa hajotusryhmiä lukuunottamatta.

TUKHOLMA — Sosialidemokraattisen hallituksen asema tuurvattiin 4 vuodeksi vankasti Ruotsin toisen kamarin vaaleissa. Sosialidemokraatit saivat 47% äänistä ja 117 paikkaa. Hallitusta vastaan rajusti hyökännyt oikeistopuolue kärsi murskavan tappion menettä-mällä 11 paikkaa hallussaan olleista 39 paikasta.

Lyhyesti kerrottuja uutistapahtumia

BOSTON - Bostonin poliisi ryhtyi laajoihin turvallisuustoimenpiteisiin sen johdosta, että torstaina Bostoniin vaalikampanjamatkalle saapuneen senaattori Barry Goldwaterin henkeä uhattiin. Goldwaterin vaalikampanjaa Bostonissa hoitavan päämajan taholta ilmoitettiin poliisille, että eräs virkailijoista oli kuullut kahden miehen keskustelun ja joista toisella oli ollut ase, että heidän aikomuksenaan oli Goldwaterin surmaaminen hänen oleskellessaan Bostonissa. Kertomuksen mukaan po. ase oli kivääri ja se oli miesten autossa. Poliisi tutkii asiaa.

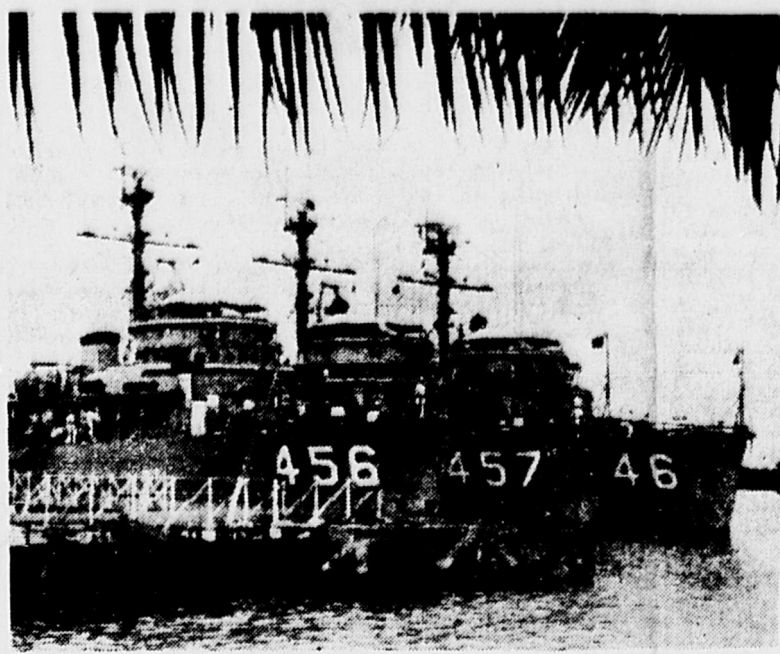
DETROIT - General Motors Corporation ilmoitti, että yhtymä ei tule korottamaan vuoden 1965 mallia olevien autojensa hintoja. Ilmoituksessa sanottiin edelleen, että tämä on jo seitsemäs perättäinen vuosi kun GMC ei ole korottanut autojensa hintoja. General Motorsin hintapäätöstä on odotettu suurella mielenkiinnolla autoiteollisuuden piirissä, koska se hallitsee 55 prosenttisesti USAn automarkkinoita ja sen vuoksi muut autojen valmistajat yrittävät seurata GMC hinnoittelua.

OTTAWA - Kanadan viralliset tilastot työttömyydestä, jotka perustuvat pistokokeisiin osoittavat työttömien lukumäärän alentuneen 247,000:n elokuun puolivälin mennessä. Luku oli 18,000 vähemmän kuin heinäkuussa ja 23,000 vähemmän kuin elokuun puolivälissä viime vuonna. Työttömien lukumäärä elokuun puolivälissä vastasi 3,4% Kanadan työvoimasta. Se on alhaisin 8-vuoteen.

NEW YORK - Norja on vedonnut Kyprokseen, Kreikkaan ja Turkkiin pyytäneen poliittista aselepoa vaiheena Kyproksen kriisin lopettamiseksi. YK:n lähteistä kerrottiin, että Kyproksen kriisin välittäjä Galo Plaza yrittää tehtävänsä myöhemmässä vaiheessa saada aikaan presidentti Makariosin ja Kyproksen turkkilaisten johtajan, varapresidentti Fazil Kutchukin tapaamisen.

TUKHOLMA - Lapsihalvaus eli polio on käytännöllisesti katsoen hävitetty Ruotsista, ainakin toistaiseksi. 1950-luvun alkupuolella tauti raivosi pahimmillaan ja pelkästään vuonna 1953 kirjattiin 3,029 halvaustapausta sekä 2,061 tapautta, joissa halvausta ei esiintynyt. Siitä alkaen ovat tautitapaukset käyneet yhä harvinaisemmiksi ja vuonna 1962 oli enää 6 halvaus- ja 8 muuta poliota-tapausta. Vuoden 1963 alusta kuluvan vuoden elokuun puolenväliin ei ole ilmoitettu ainoatakaan tapausta.

WINDSOR, Ont. - Muuan kanadalainen ammattiyhdistysjohtaja on korostanut suunnittelun tarvetta Kanadan talouselämässä satojen tuhansien kanadalaisen aseman parantamiseksi, joiden hän on sanonut elävän köyhyydessä. Canadian Brotherhood of Railway, Transport & General Workers -ammattijärjestön puheenjohtaja W. J. Smith sanoi unionin 3-vuotiskokouksessa, että "köyhyydellä, ottomyydellä ja puutteellisella kasvatuksella ja muilla yhteiskuntamme sairauksilla on yksi perussyy. Ne kaikki ovat suunnitellua vailla olevan taloutemme välitön ja väistämätön seuraus, yhteiskunnan, joka ylistää korkeata individualismia, palvoo voiton motiivia ja masentaa tärkeää ja tarpeellista osuustoimintaa". Mr. Smith sanoi tilastoja osoittavan, että lähes 4,000,000 kanadalaisista lukeutuu perheisiin, joiden vuositulo jää alle 3,000 dollarin.

Kolme amerikkalaista miinanraivaajaa, jotka kuuluvat US. seitsemänteen laivastoon, on saapunut Saigoniin. Yhdysvaltain laivaston edustaja sanoo, että vierailua oli suunniteltu jo jonkin aikaa.

Suomen uutisia

(Suomi-Seura)

Kansainväliset ennätysmessut

Mittasuhteita ja osanoton laajuuteen nähden Suomen suurin tähänastinen näyttelytapahtuma, Helsingin II Kansainväliset Messut, avasivat ovensa yleisölle torstaina (17.9), kahden vuoden paussin jälkeen. Kolmekolmatta maata on messuilla mukana omin osastoineen, muutamat niistä jopa omin halkein - ja valmisteita on useammasta kuin 30 maasta. Kaksi kolmannesta tuotteista on ulkomaisia.

Indeksi laukaisi palkankorotuksen

Elokuun elinkustannusindeksi laukaisi vähäisellä 0,2 pisteen nousulla R-sopimuksen lähimmän palkkaindeksitarkistuksen. Indeksi kohosi 170,4 pisteestä 170,6 pisteeseen, mikä pyöristettynä on juuri korotusraja 171. Korotus on useimmille tunti- ja kuukausipalkkoille 1,2 prosenttia, mutta esim. toimihenkilöille ja virkamiehille 3,1%.

Maataloustuotteiden kuluttajajohdintoa äskeneen nousu vaikeuttaa vasta syyskuun indeksin, mikä julkastaan 15.10. Silloin indeksi kohoaa pisteluvun 174.

Seuraava ja viimeinen R-linjan indeksipörssi on pisteluku 182. Jos indeksi kohoaa tähänastista vauhtia, raja saavutetaan ensi keväänä. Jo siitä ennen, nimittäin 1.1.1965 lähtien korotetaan, maksetaan R-linjan mukainen palkkain vuosikorotus, mikä on 3,8%.

Aloitekyvystä ei puutetta

Kaikkiaan 504 raha-asia-aloitetta jättivät kansanedustajat tiistaina (15.9) aloiteajan päätyttyä. Koska budjetin käsittelyä odottaa keuhasta 79 kappaletta, joutuu valtiopöytävaliokunta ottamaan kannan kaikkiaan 583 aloitteeseen. Viime vuonna vastaava luku oli 726.

PHILADELPHIA — Syöpään sairastuneista naisista melkein joka neljäs sairastuu rintasyöpään, lausui tri Kester Breslow. Kansallisen syöpäseuran kokouksessa. Rintasyöpään kuolleiden lukumäärässä on kuitenkin tapahtunut nyt ensimmäisen kerran huomattavaa vähentymistä, tri Breslow korosti.

USA:ssa kuolee naisia kuitenkin rintasyöpään 6 kertaa enemmän, kuin esimerkiksi Japanissa ja 12 kertaa enemmän kuin Chilessä, mutta Tanskan rintasyöpään sairastuneiden kuolleisuusprosentti on huomattavasti Yhdysvaltoja korkeampi.

Tuomiojan seuraaja Galo Plaza sanoi tultuaan nimettyksi Kyproksen kiistan välittäjäksi, että hän ei aio hoitaa työtään Genevestä käsin vaan pitää toimipaikkanaan Nikosia ja New Yorkia. Käytännössä hän joutuu matkustelemaan lisäksi Ateenan, Ateenan ja Lontoon välillä. Tuomiojan kokemus osoitti, että virallisen välittäjän lisäksi kiistaa hoidetaan muita kanavia myöten, ennenkaikkea Naton piirissä. Voidaan sanoa, että Kyproksen kiistaa ei lopulta kaan ratkota ensisijaisesti Nikosiasa vaan ainakin yhtä suurella määrin Washingtonissa. Länsiliiton johtajana ja voimakkaimpana suurvaltana on USA joutunut puuttamaan aktiivisesti lukemattomiin kriiseihin. Puuttaminen on ollut vähintään diplomaattista, kuten Achesonin pyrkimys ratkoa Kyproksen kiistaa, mutta usein myös sotilaallista. Aiheellisesti saatetaan kysyä, miten tarpeellista Washingtonin sekaantuminen on monissa ta-

MOSKOVA — Khrushchev tähdensi Kremlissä järjestetyllä vastaanotolla, ettei Neuvostoliitolla ole minkäänlaisia aikomuksia poistaa YK:sta, mutta että se vastaisuudessa kieltäytyy osallistumasta tiettyjen YK:n toimien kustannuksiin.

2 US. ilmavoimien konetta ammuttu alas Vietnamin

WASHINGTON — Kommunistiset viikkokongressit ampuivat keskiviikkona Vietnamin alalla kaksi US. ilmavoimien taistelukonetta ja tähän mennessä saatujen tietojen mukaan sissit saivat vangituiksi kaksi koneiden neljästä miehestä. Toinen vangiksi joutuneista oli etelävietnamilainen ja toinen amerikkalainen.

Tämä oli ensimmäinen kerta kun vietkongjoukot kykenivät pimeän aikana ampumaan alas kaksi konetta. Asiaa tuntevalla sotilaallisella taholla lausuttiin koneiden alasampumisen merkityksen, että Vietkongjoukkojen ilmatorjunta on saanut käyttöönsä tulkia.

"Kapitalismin piru"

Helsingissä eduskunnassa hauskutti edustaja Juhana Rihtniemi muuten alakuloista eduskuntaa, jolla on edessään budjetin käsittely, hauskalla puheellaan. Todettuaan aluksi, että yksityinen omistus, mahdollisuuksien luominen yksityisille päästä omistavaan asemaan, on oltava päämääränä, hän ryhtyi selvittämään eroa kommunismin ja kokoomuksen välillä ja lainasi erään kommunistipuolueen piirisihteerin kättä lausuma sanat piirisihteerin kokouksessa osoituksena, mitä kommunistit ajattelevat yksityisomistuksesta. Kokouksen Rihtniemi lausui: "Jotkut teollisuuslaitokset pyrkivät tekemään työläisistä omakotitalojen omistajia myöntämällä heille lainoja ja takaamalla työläisten pankkilainojen oman talon rakentamiseksi. Tällainen toimintamuoto on todella vaarallinen, sillä tähän ansaan menevät helposti kehittyneetkin puolueen jäsenet. Onko sitten mitään pahaa siinä, että työläinen rakentaa omakotitalon, kysytään puolueemme jäsentenkin taholta? Tällöin herää työläisissäkin kapitalismin piru henkin, ja mielessä alkaa kangastella itsensä talon omistajana asemaksi". -- Eduskunta nauro i maeasti Rihtniemen esittämälle kommunistisen piirisihteerin lausunnolle -- paitsi eivät kommunistiedustajat.

Kolme kriisiä: Kypros, Kongo ja Vietnam

pauksissa ollut, mutta toisaalta se kuvaa nykyhetken kriisien taipumusta kansainvälistymiseen. Tällä hetkellä USA on osallisena kolmessa kriisissä: Etelä-Vietnamissa, Kongossa ja Kyproksessa. Viimeisimmässä USA:n intressi on rajoittunut aktiiviseen välitystoimintaan turvatakseen Naton Välimeren sivustan kahden Nato-maan aseellista selkkaukselta, Makarioksen ollessa Washingtonin kannalta toisarvoisen tekijä, Presidentti Johnson on neuvotellut Kreikan ja Turkin johtajien kanssa ja torjunnut Turkin hyökkäyksen kuudennessa laivastolla. Lisäksi on USA painostanut Turkia ilmoittamalla lopettavansa tarvekaavun, jos Turkki tekee intervention. Voidaan päätellä, että riippuvuus Natosta on hillinnyt Turkia

LBJ halusi välttää hätköityä toimenpiteitä

WASHINGTON -- Presidentti Johnson sanoi välttäneensä hätköityä toimenpiteitä viime viikon perjantaina sattuneen Tonkinin lahden uusimman välikohauksen yhteydessä. Presidentti sanoi lehdistökonferenssissa, ettei hänellä ole mitään uutta lisättävää aikaisemmin annettuun selonteokseen.

Johnson kertoi lehtimiehille, että erää henkilö halusi USA:n ryhtyvän kostotoimenpiteisiin ja pommituksiin välikohauksen johdosta.

SANTA BARBARA — Voimakas pensis- ja metsäpalot jatkuvat edelleen Santa Barbaran alueella. Sammutustöihin osallistui torstaina 1,800 palomiestä mutta he eivät kyenneet saamaan tulen valtaa hallintaan. Yhden palomiehen ilmoitetaan saaneen surmansa ja 19 on kuljettu sairaalahoitoon. Yli 5,000 ihmistä on ollut pakko evakuoitua kodeistaan. Omaisuukselle aiheutuneet vahingot ilmoitetaan varoisten ennakkoarvojen mukaan nousevan ainakin 1,5 miljoonaan dollariin.

WASHINGTON — Senaatin tutkimusvaliokunta tulee ensi viikolla antamaan julkisuuteen Billie Sol Estes-skandaalia koskevat tutkimustuloksensa. Senaattori Goldwater on arvostellut Johnsonin hallitusta tavasta, jolla Sol Estesin juttu on käsitelty.

MOSKOVA — Korkea arvoisen Kyproksen kreikkalainen sanoi torstaina Moskovassa, että "muutaman" päivän kuluttua allekirjoitetaan Moskovassa sopimus, jonka mukaan Neuvostoliitto toimittaa aseita Kyproksen kreikkalaisille.

Ryösti McNamaran tyttäreltä rahat

WASHINGTON -- Muuan pistoolimies uhkasi puolustusministeri Robert McNamaran 22-vuotiaasta tyttärestä Margaret McNamarasta ja ryösti häneltä rahat hänen istuessaan erään ystävänsä autossa kotinsa ulkopuolella Washingtonissa. Poliisi ilmoitti miehen uhanneen Margaret McNamaraa 45 dollarin automaattiasella ja ryöstäneen tämän kukkan, joka sisälsi 3 dollaria. Hänen seurallaiseltaan mies ryösti 85 dollaria.

Ryöstäjä, jonka poliisi ilmoitti oleen noin 20 vuoden ikäinen mekeri, pakeni paikalta jalan.

Moottoritie katojen päälle

WORCESTER - Worcesterin liikennesuunnittelukomitea ehdottaa yhtenä ratkaisuna kaupunkien liikennekaakseen moottoritien nostamista katojen päälle kieltämällä keskustaa noin neljän kerroksen korkeudessa 5 mailin pitkän kehätien. Kehän keskustassa olisi kaikki liikenne kielletty. Kaikki monikerroksiset rakennukset sisemmän kehätien ympärillä olisivat toistensa yhteydessä katojen tasolla ja jokaisen katolla olisi pysäköimispaikkoja. Keskustan liikenne alkoivat ihmiset voisivat ajaa katotatasalle ja jättää auton valitsemaansa liikkeen katolle. Hissi vieisi heidät alas ostoksia tekemään ja toisi heidät taas katolle. Eikä paketejaakaan tällöin tarvitsi pikiä matkoja kannella.

Suurlähettiläs Seppälä:

Suomi noudattaa itsenäistä politiikkaa tehden päätöksensä etujensa mukaisesti

Suomen suurlähettiläs R.R. Seppälä osallistui tk. 22 päivänä New Yorkin Suomalais-Amerikkalaisen Kauppakamarin järjestämään lounaskokoukseen St. Regis Hotellissa. Tässä tilaisuudessa lausui hän kiitokset Yhdysvaltojen kauppadepartmentin viime touko-kesäkuussa Suomeen lähettämälle viralliselle kauppadelegaatille.

New Yorkista suurlähettiläs ja kauppadelegatio matkusti Chicagoon, jossa pidettiin tk. 23 päivänä kauppadelegatation matkaa selostava kokous. Sen oli järjestänyt Chicago Suomalais-Amerikkalaisen Kauppakamarin yhdessä Yhdysvaltain kauppadepartmentin ja Chicagon kauppa- ja teollisuusliittojen kanssa.

Kokouksen yhteydessä LaSalle Hotellissa pidetyllä lounaalla suurlähettiläs Seppälä piti esitelmän, jossa hän lausui mm.:

"Suomesta ei viime aikoina ole näkynyt paljon uutisia julkisuudessa, koska Suomi, samoin kuin Skandinaviakin, ovat maailman rauhallisimpia osia. Suomella on hyvät suhteet sekä länteen että itään. Se vaalii erityisesti suhteita Neuvostoliittoon, jotka ovat rakennetut sodan jälkeen, mutta Suomi harjoittaa itsenäistä politiikkaa tehden päätöksensä omien intressiensä mukaan.

Yhdysvaltoihin ovat Suomen suhteet perinteisesti hyvät eikä maittemme välillä ole mitään ongelmia.

Tämä on tärkeä asia ei vain poliitikoille vaan myös miehillekin, joiden on tunnettava maa, jonka kanssa he ovat tekemisissä, ja voitava suunnitella arvioita, mikä on sen tulevaisuus.

Suomi voi tarjota USAlle melko hyvät markkinat, vaikka sen väkiluku onkin vain 4,5 miljoonaa, sillä tulot henkeä kohti ovat 1,100 dollaria vuodessa, joka kuuluu korkeimpiin sekä Euroopassa että koko maailmassa. Tuontimme arvioidaan nousevan tänä vuonna n. 1,360 milj. dollariin ja vientimme 1,200 milj. dollariin. Vaikka inflatorisia tendenssejä esiintyy palkkojen ja hintojen noustessa, niin muodostuu taloudellinen tulos vuonna Suomessa melko hyväksi. Jotta nykyinen elintaso ja edistys säilytettäisiin, on Suomen lisättävä vientiä ja tuontiaan 1960-luvulla n. 50 prosenttia.

Suomen ja USAn kauppa on jo monia vuosia ollut tasapainossa ja viime vuonna se oli 50-60 milj. dollaria kumppanin suuntaan, mutta on olemassa kaikki edellytykset, jotta sitä voidaan lisätä.

Uraania merestä
Britannian atomienergiaviraston tiedemiehet uuttavat uraania merivedestä yksinkertaisella menetelmällä, kertoi viraston edustaja atomienergian rauhanomaista käyttöä käsittelemässä konferenssissa Genevessä.

Malleja ja kalustoja Suomesta N-liittoon

HELSINKI -- Kuusi neuvostoliittolaista rakennusalan erikoisryhmää saapuu maahamme loka-marraskuun kuluessa tutustukseen lähinnä maamme hotelli- ja ravintolarakennuksiin. Ryhmiin kuuluu arkkitehteja ja suunnitteluninsinöörejä eri puolilta Neuvostoliittoa.

Heidän tehtäväkseen on annettu suuruuslaitoksen hotellirakennussuunnitelman toteuttaminen Neuvostoliitossa. Matkan tarkoituksena onkin tutustua erityisesti suomalaisen ravintolatalousukseen, rakennus- ja sisustusmateriaaleihin, saniteettikalustoon, sähkö- ja valaisinjärjestelmiin ym., joita mahdollisesti voitaisiin näiden asiantuntijoiden suosituksesta tuottaa Suomesta.

Matkailutoimisto Intouristin lähiuosien ohjelman kuuluu kymmenentuhansien vuodepaikkojen rakentaminen lähinnä matkailijoita varten. Moskovaan nousee parhaillaan 6,000 paikkaisen hotellirakennus, Leningradiin ryhdytään rakentamaan 17-kerroksista hotellia Nevan rannalle, Sotshiin ja Jaltalle rakennetaan kumpaankin lähes 2,500-paikkaisia hotelleja ja julkisia motelleja maantieraittien varsille.

laallisesti. Vietnamin kokemus osoittaa ennen muuta, että Goljat ei voi käyttää voimaansa pikkusodassa. Onkin siis aiheutta pohtia, kannattaako supermahdin sekaantua sotilaallisesti pienien kriisien vai onko järkevämpiä pyrkiä maailmanlaajuisen rauhan toteuttamiseen. Vietnamin tapauksessa välittämättömä edellytys tietenkin on ratkaisu, joka pelastaa kasvat. Diplomatian tehtäväksi tuleekin etsiä menetelmiä, joilla pienet kriisit voidaan rajoittaa ja ratkaista sovittelun. Uusien kriisien ilmaantuminen ei voida välttää, mutta suurvaltojen poliittisten lukua voidaan supistaa. Tämä vaatisi kuitenkin kansainvälisen rauhadiplomatian aktivoitumista, nimenomaan liittoutumattomien valtojen ja YK:n välitystoiminnan voimakasta tehostamista.

(SS/U.G.S.)

*****

